

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

עמדת התנועה לאיכות השלטון – קריאה לחברי הכנסת שלא להעניק סמכות

למועצת הלול להחיל תכנון בענף

ההצעה שלפנינו לתיקון חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963 מבקשת בפועל לאפשר וויסות בענף הלול ולהביא למצב של שוק מתוכנן – כלומר חזרה לשנות החמישים, באמצעות קביעת מכסות ייצור ומחירי מטר. כל זאת, באצטלה של דאגה לחקלאים ולצרכנים אך בפועל תוך פגיעה חמורה בהם ומבלי שנעשתה כל עבודת מטה או עבודה מקצועית אחרת. לפיכך התנועה קוראת לחברי הוועדה להתנגד להצעת החוק, וזאת בין היתר מהטעמים הבאים:

- **קבלת הצעת החוק צפויה להוביל לעליית המחירים לצרכן:** ככלל, הניסיון מלמד כי תוצאה ישירה של תכנון השוק היא מחירים גבוהים יותר מאשר מחירי התחרות החופשית. ובפרט – ההצעה מבקשת, הלכה למעשה, לעקוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ולהחזיר לתוקפו את ההסדר הכובל שהנהיגה מועצת הלול הידוע בשם "קרטל הפטס". כזכור, ההסדר הכובל בוטל לאחר תיקון חוק ההגבלים העסקיים אשר צמצם את תחולת הפטור מהוראות החוק על תוצרת חקלאית, כך שהוציא ממנו את האפשרות למעורבות משווקים. ואולם, הסדר זה – טרם שבוטל מחמת היותו בלתי חוקי – הוביל הלכה למעשה לירידה בכמות התוצרת ששווקה וכן לעליית המחירים לצרכן עד לשיעור של 1.30%. הוזה אומר – ישנם נתונים בענף זה ממש המלמדים על ההשפעה השלילית של ויסות הענף עבור הצרכנים.

- **קבלת הצעת החוק צפויה להוביל לפגיעה במגדלים החלשים:** תיאום שמערב את המשחטות והמשווקים יגרום לפגיעה במגדלים החלשים, ובניגוד לתכלית הפטור החקלאי מחוק ההגבלים העסקיים אשר נועד להגדיל את כוח המיקוח של המגדלים הקטנים אל מול גופי השיווק החזרים. הגורמים היחידים שיהנו מוויסות השוק הם הגורמים החזקים בענף.

- **ההצעה עומדת בניגוד למדיניות המוצהרת של משרד החקלאות ויתכן שאף בניגוד להסכמי הסחר בינ"ל שישראל חתומה עליהם:** לאור המגמה העולמית שלא להחיל תכנון שוק על ידי מועצות ייצור, המדינות החברות בארגון ה-WTO, ביניהן ישראל, חתומות על הסכמי סחר בינ"ל המקדמים תמיכה בחקלאים באמצעות שיפור וייעול הענף, באופן שאינו מעוות סחר וייצור ואינו גורר עלויות על הצרכנים. כמו כן, לפי המדיניות המוצהרת של המשרד יש לבטל בהדרגה את תכנון השוק במתכונתו הנוכחית, מטעמים אלה ממש.²

- **מועצת הלול מצויה בניגוד עניינים אינהרנטי ואינה יכולה להיות אחראית על תכנון הענף:** אף במידה שיוחלט להחיל ויסות של הענף, מועצת הלול אינה יכולה להיות הגורם שיעשה זאת. כמחצית מחברי המועצה הינם מגדלים, וחברים בה גם נציגי משווקים. לא יתכן שגורמים להם עניין אישי ישיר בענף יקבעו כיצד לווסת את התוצרת בו.

יובהר כי אין בכוונתנו להתנגד עקרונית לתמיכה בחקלאות, אולם, זו אינה הדרך לעשות כן.

משכך, התנועה קוראת להתנגד להצעת החוק.

¹ ראו אשר מאיר, חני רוטשטיין-כהן ואריאל ארליך משק הלול בישראל – ניתוח משק מתוכנן והצעה לרפורמה 11-12 (פורום קהלת למדיניות, 2015) והאסמכתאות שם; פרוטוקול ישיבה מס' 64 של ועדת הכלכלה, הכנסת ה-20, דברי מר אודי אדירי, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר דאז, בעמ' 6-12 (2015.10.21).

² משרד החקלאות ופיתוח הכפר תכנית לרפורמה במדיניות התמיכה בענף החקלאות (2016).